

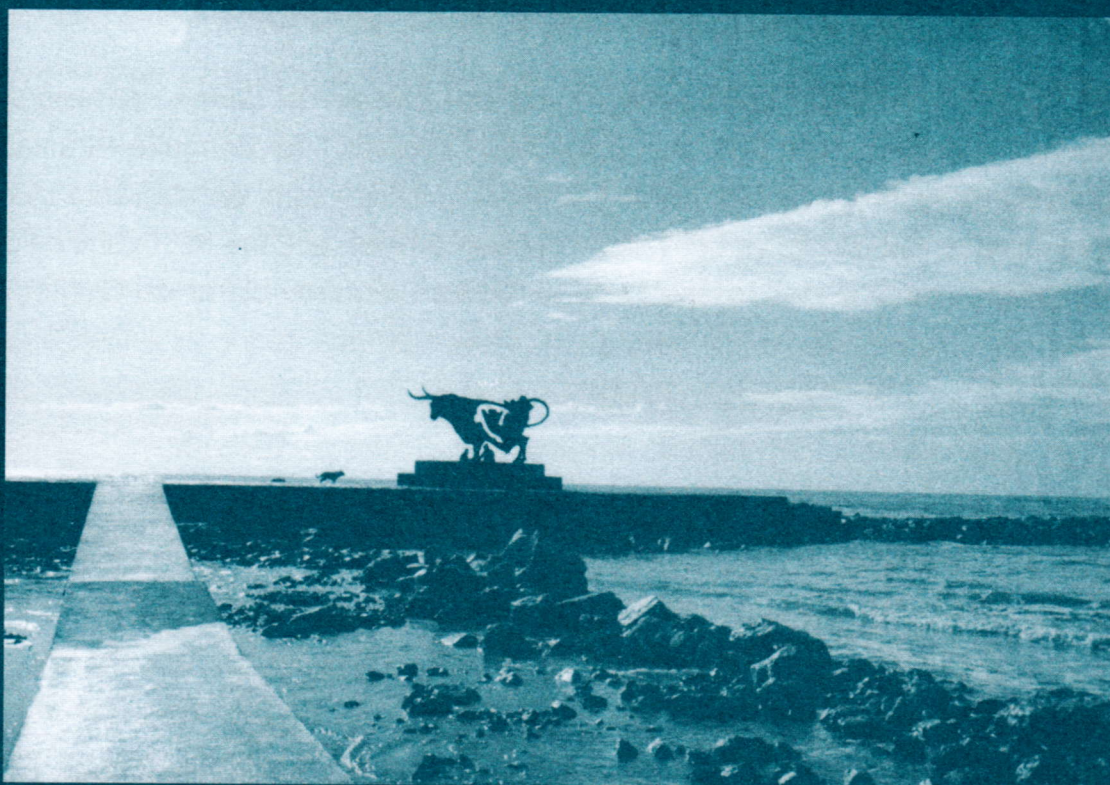


agrupació
excursionista

TALAIA

RELAT DE LA **XVI CAMINADA POPULAR** **DE VILANOVA I LA GELTRÚ**

Rodalia de ponent de Vilanova i la Geltrú



Pasífae a Ribes Roges, 1994.

25 de gener de 2004

Carrer del Comerç - Carrer de Sant Gregori - Rambles - Passeig del Carme
Passeig de Ribes Roges - Viarany de Sant Gervasi - Platja dels Capellans
i del xiringuito Miramar - Roques de l'Aiguadolç - Racó de Santa Llúcia - Els Molins
Camí vell de Santa Llúcia - Camí alternatiu a la Variant - Torre del Vallès - Els Sis Camins
El Camí Ral - Camí de la masia Parellada - Muralla dels Josepets
Carrer de les Premses - Carrer del Comerç

En conveni amb:



**Consell Català
de l'Esport**

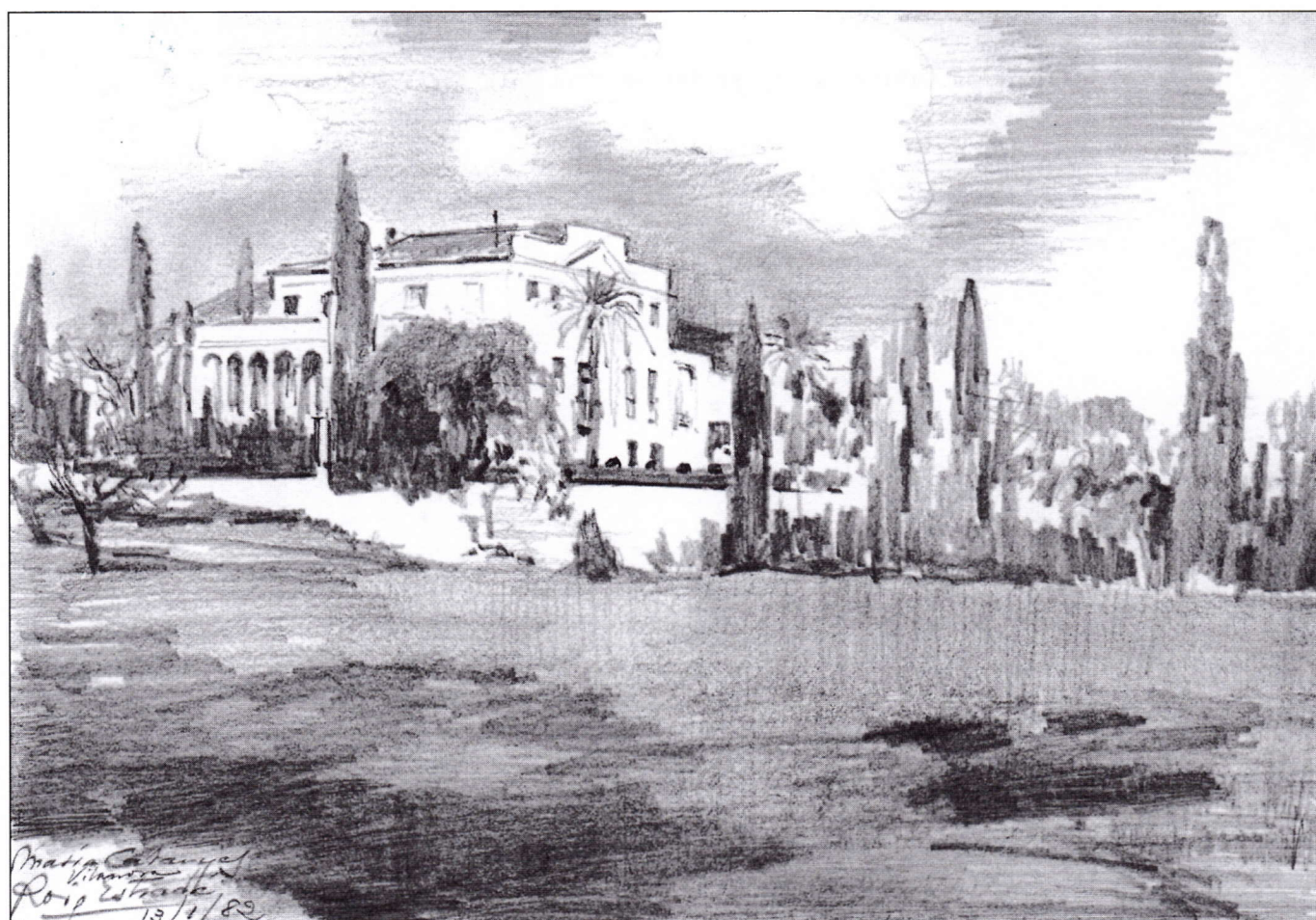
AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

XVI CAMINADA

POPULAR

Rodalia de ponent de Vilanova i la Geltrú
25 de gener de 2004

carrer del Comerç - carrer de Sant Gregori - Rambles - passeig del Carme - passeig de Ribes
Roges - viarany de Sant Gervasi - platja dels Capellans i del xiringuito Miramar
roques de l'Aiguadolç - racó de Santa Llúcia - els Molins - camí vell de Santa Llúcia
camí alternatiu a la Variant - torre del Vallès - els Sis Camins - el Camí Ral - camí de la masia
Parellada - muralla dels Josepets - carrer de les Premses - carrer del Comerç



Masia d'en Cabanyes. Dibuix fet per Pau Roig Estradé l'any 1982

Bon dia, caminaires; bon dia a tothom,

Fa goig veure com totes aquestes persones s'ajunten per fer aquesta sana activitat de caminar.

La Caminada Popular ja és en la setzena edició. Són molts anys amb més o menys companys. Alguns ja no hi són físicament, però ens acompanyen amb el seu esperit. Aquest esperit és el que ens fa anar més lluny i fer el llarg camí per trobar-nos a nosaltres mateixos, a més de fer-nos descobrir facetes nostres que moltes vegades estan ocultes.

Les citades facetes descobriu-les tots plegats i gaudiu de debò, entre tots, ara, i sumem un any més aquesta activitat que amb il·lusió coordinen els companys del Grup de Marxes.

A tots. . . Gràcies

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

Salvador Belchi

President de l'AE Talaia

QUADRE DE DADES TÈCNIQUES

HORARI PREVIST	INDRET	INCIDÈNCIA	DIST. ARROSSEGADA
8.30 h	Local AE Talaia	Sortida	0.000 m
8.50 h	Monument a Francesc Macià	Agrupament 5'	1.370 m
9.15 h	Platja del Xiringuito	Esmorzar 30'	3.110 m
10.00 h	Entrada Poble Pescador	Fila índia	3.774 m
10.10 h	Mesón El Cid	Agrupament 10' per a cafè	4.430 m
10.25 h	Carretera de Cubelles	Atenció a la guàrdia urbana	4.810 m
10.35 h	Pas entre molins	Cap	5.420 m
10.45 h	Pont sota variant	Cap	6.300 m
11.00 h	Pont sobre variant	Agrupament 5'	7.420 m
11.15 h	Plaça dels Sis Camins	Agrupament 5'	8.070 m
11.30 h	Carretera de l'Arboç	Atenció a la guàrdia urbana	8.830 m
11.40 h	Bassa de Creixell	Cap	9.780 m
12.50 h	Camí Mas de l'Artís	Cap	10.070 m
13.05 h	Masia d'en Cabanyes	Agrupament 5'	10.790 m
13.28 h	Torre de l'Immortalitat	Atenció a la guàrdia urbana	12.280 m
13.35 h	Local AE Talaia	Arribada	12.770 m

XVI CAMINADA POPULAR

Carrer del Comerç
 Rambles
 Passeig de Ribes Roges
 Sant Gervasi
 Racó de Santa Llúcia
 Els Molins
 Els Sis Camins
 Camí Ral
 Camí d'en Parellada
 Carrer del Comerç

RODALIA DE VILANOVA

Una rodalia a mitges

Ho vàrem avançar l'any passat. Volíem que enguany es realitzés la "rodalia de Vilanova i la Geltrú" (el tomb pel nord, est, sud i oest de la ciutat) i, per a l'any **2005, el 50è Aniversari de la nostra entitat**, havíem pensat en commemorar l'efemèride fent una pujada col·lectiva a l'emblemàtica muntanya de la Talaia, amb tornada senzilla, també apta per a tothom. Aquesta darrera proposta segueix en ferm, però pel que fa a la rodalia, ens hem d'acontentar en fer-ne una part avui i la resta l'any 2006. Explicarem el perquè d'aquesta decisió: Quan l'equip de preparació va comprovar que tota la rodalia era molt llarga i, a més, la part de llevant de la ciutat estava gairebé tota en obres -amb nous carrers i avingudes que connectaran la nostra urbs amb les Roquetes per damunt de la Masia Nova, tot urbanitzat entre aquesta masia i la Variant-, vàrem acordar deixar aquesta rodalia de llevant per a una altra ocasió. Així, l'any 2006 procurarem passar per Sant Cristòfol, pels carrers nous de Solicrup, per les Roquetes, per l'esmentada Masia Nova i el que calgui per realitzar el tomb de llevant.

Què ha fet que la rodalia sigui tan llarga? No és cap secret que l'expansió de la ciutat i les urbanitzacions de l'entorn han dissenyat uns voltants de la Vila cada vegada més allunyats del centre neuràlgic. La rodalia d'ara no és la mateixa de fa deu anys i menys la de fa cinquanta anys, en aquest darrer cas de quan la ciutat pel cantó nord no passava del Tacó, a l'est de les cases del Marquès i a l'oest de la rasa del Miquelet. Els més grans encara ho recorden.

Significativa és la descripció de la "Rodalia del Territori" de l'any 1577, document que es conserva a l'Arxiu Històric de La Geltrú. Penseu que els habitants de Vilanova i de La Geltrú d'aleshores encara vivien dins de les muralles. La rodalia d'aquella època començava en l'estany de Sant Cristòfol, passava pel mas d'en Torrents (fa anys desaparegut) i el camí de Carro (en procés d'urbanització), travessava el camí de Vilafranca, creuava el camí de la masia d'en Parellada (actual masia d'en Cabanyes) i el torrent de la Pastera, vorejava Soterrània (on ara hi ha els Esbarjos) i la Pallissa (també desapareguda), aconseguint el torrent d'Enveja (o de Sant Joan) per acabar a Adarró i Sant Gervasi. És a dir, els extrems rocosos de Sant Cristòfol i de Sant Gervasi eren els límits de llevant i de ponent i, la rodalia, per l'est i el nord passava més o menys per les actuals rondes d'Europa i Ibèrica. No cal dir que avui aquests límits els ultrapassem, encara que per Sant Cristòfol i Sant Gervasi no massa, però hi tenim d'invertir dues caminades, doncs la rodalia actual ha d'encerclar els dos extrems de la platja amb recorreguts circulars d'acord amb la realitat urbana del segle XXI. Actualment, el ferrocarril, les rondes, la Variant i els camins encimentats condicionen un circuit d'aquest tipus que sigui apte per passar-hi uns centenars de persones. Com

en altres edicions, s'ha fet necessària la col·laboració de la guàrdia urbana per creuar les carreteres de Cubelles i de l'Arboç i, la ronda Ibèrica darrere de l'Hospital.

Presentació de la Caminada

Enllestit el preàmbul, anem a presentar la Caminada d'avui. Semblant a les darreres edicions, la sortida i l'arribada es realitzen en el **carrer del Comerç**. Ans de tot, val a dir que el "nostre" carrer havia format part de l'antic "camí de Mar", existent des que es fundà Vilanova. Aquest vell camí començava en el portal de Mar de la muralla, fortificació que estava situada en la façana nord del carrer de Sant Pere, davant per davant de la nostra seu. L'edifici de la Talaia és de l'any 1774, però fou construït damunt els fonaments d'una vella casa dels Ballester "Coloma", casa que ja existia en el segle XVI en el que aleshores en deien el "raval de Mar".

Seguim amb la presentació. Del nostre local social ens traslladarem al **carrer de Sant Gregori** i d'aquest baixarem tota **la Rambla** fins a la platja. Aquí girarem a la dreta fins a **Sant Gervasi**, on estrenarem el viarany costaner que porta a la platja del nou **xiringuito Miramar**, on s'esmorzarà, continuant després per les **roques de l'Aiguadolç** per aconseguir el **Racó de Santa Llúcia**. D'aquí ens dirigirem vers la carretera de Cubelles i a la **partida dels Molins**, d'on seguirem pel costat de la Variant fins a **la Collada** i a la **torre d'en Vallès**, arribant als **Sis Camins**. Tancarem el circuit transitant pel llarg **camí Ral**, que ens portarà a la **masia d'en Cabanyes** i d'aquest lloc tornarem a la Vila. En total, vora 13 quilòmetres de bon caminar. Sortint a les 8.30, a les quatre hores ja serem aquí.

Recordem que, tal com fa uns anys, la preparació d'aquesta Caminada s'ha fet gràcies als jubilats que formen part del Grup de Marxes de la Talaia, els quals, amb molta il·lusió han esmerçat uns dies de les seves habituals excursions. A tots ells, que són un bon equip, agraïm la seva desinteressada col·laboració i els animem a seguir caminant mentre el cos aguanti. Que sigui per molts anys.



Can Gener. Rambla Principal, 104.

2003. Foto: V. Carbonell

Passejant per la Rambla

Del **carrer de Sant Gregori** -format a partir del segle XVII, juntament amb els actuals carrers de l'Aigua i dels Mercaders-, passem a la **plaça de les Neus**, totalment vinculada a l'església arxiprestal i a la seva història. Malgrat que la façana principal de l'església és la que dona a la plaça de Sant Antoni, construïda en el seu moment de cara al nucli urbà, l'evolució urbana de Vilanova l'hi ha tret protagonisme, traslladant-lo a la part que n'és la seva esquena, que dona a la **rambla Principal**. La plaça de les Neus es va configurar el seu espai amb la col·locació de la primera pedra del temple actual, el 1734, i on immediatament s'hi va

construir el nou cementiri vilanoví, davant la portalada de l'església, cementiri que va subsistir fins a l'any 1817, en obrir-se l'actual fora Vila.

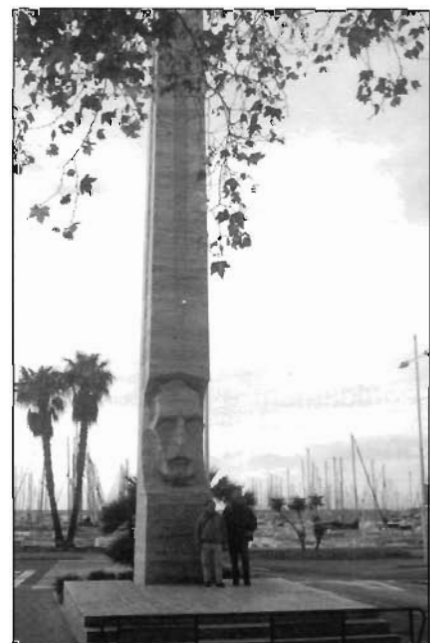
La Rambla, iniciada l'any 1815, de moment només arribaria a la cruïlla del que seria el carrer de Cervantes. En aquest tram, un dels edificis a destacar és el **teatre Principal**, en la cantonada amb el carrer del Teatre, que fou construït pel Patronat de l'Hospital entre els anys 1835 i 1837. Després, del 1820 al 1823, la Rambla s'allargà provisionalment fins a prop de la cantonada del que avui és el carrer del Col·legi, on hi arribà definitivament l'any 1851. El 1860, la **rambla Principal** acabava en la confluència de l'anomenada **rambla Transversal**. Un dels millors edificis construïts en aquest tros és la del número 104, **can Gener**, de l'any 1902, que presenta una tribuna central amb estructura de ferro i vidres emplomats i un balcó a cada costat amb barana també de ferro; entre altres elements decoratius, diversos motius florals són d'interès. Altra casa és la del dentista **Renard**, en el número 114, feta construir per **Joan Magriñà** l'any 1923, projecte realitzat per l'arquitecte Josep M. Miró i Guibernau, edifici de complexitat en la construcció i en les decoracions de maó, ferro i ceràmica.

Pel que fa a la **rambla de la Pau**, es començà a urbanitzar a partir de l'any 1873 i, el 1876 ja arribava al carrer de Soler i Morell, on després hi va passar el ferrocarril, l'any 1881. Precisament, en aquesta cantonada fa patxoca la casa de **can Pahissa**, edifici aïllat i voltat parcialment de jardí, amb façanes de pedra vista rosa, netament d'estil modernista, projecte definitiu de l'any 1921 fet pel mateix arquitecte de la casa Renard. Prèviament, l' "*americà*" Sebastià Soler havia encarregat dos projectes no realitzats el 1915 i 1917, però la font del jardí és de l'any 1916, en ésser dissenyada per Josep Font i Gumà. Des de l'any 1983, can Pahissa és de l'Ajuntament, que hi té el Casal d'Avis.

Quan el 1902 s'instal·là la **Pirelli** a Vilanova, aquesta empresa tenia l'entrada per la rambla de la Pau, la qual, per enderroc de les cases i sínies existents en el camí Gran -que baixava de la plaça dels Carros en diagonal-, va poder allargar-se fins a la cruïlla dels carrers de Conxita Soler i de Pere Jacas, sense possibilitat d'anar més enllà, car entre aquests carrers i la façana marítima hi havia la **fàbrica de Mar**, empresa que tenia l'entrada pel carrer de Ferrer i Vidal, vial aquest que era el tram inferior de l'esmentat camí Gran. Després de la guerra, amb penes i treballs, la Rambla va poder arribar a la platja. Era l'any 1957.



Can Pahissa. Rambla de la Pau
2003. Foto: V. Carbonell



Monument a Francesc Macià
2003. Foto: V. Carbonell

D'aquí a un parell d'anys, la tan vista i més que centenària façana de la Pirelli que dona a la rambla de la Pau, haurà desaparegut i, en el seu lloc hi veurem els nous edificis de l'**Eixample de Mar** i el futur **Parc de Baix-a-Mar**. És previsible que aquest tram de la Rambla experimenti un canvi d'imatge extraordinari, fet que potser contribuirà a acabar d'una vegada amb la manifesta marginalitat en què es té. Aquest passeig rectilini, de dalt a baix té uns mil dos-cents metres de llargada. Així, des del nostre local social al monument a l'expresident Francesc Macià hi tenim 1.370 metres i vint minuts de camí. Aquí travessem el passeig per anar a cercar la barana que dona al port.

La façana marítima

Tal com hem dit més amunt, enguany ens toca caminar per la façana marítima de ponent. Des de la rambla de la Pau fins a la rambla de Lluís Companys és el **passeig del Carme**, vial iniciat en un procés urbanístic a partir del juny de 1906 i finalitzat el 1928, quan es va construir una voravia de 6 metres. Però, de fet, des del 6 de desembre de 1904 el passeig ja tenia nom oficial, car aleshores ja es configurava com a tal.

A partir d'avui, si bé la façana marítima no experimentarà molts canvis, amb la construcció de l'Eixample de Mar a l'interior -que hi té una sortida a la platja-, ha de millorar l'afluència de presència humana durant tot l'any, ja que el **barri de Mar** haurà guanyat uns milers de nous veïns. És de preveure que es faran escoles, serveis mèdics i socials i, tota classe d'equipaments necessaris per acollir-los a tots. Amb aquest aspecte, també hi guanyarà el barri, fins ara prou



Estany de Ramusa. 1996. Foto: V. Carbonell

mancat d'aquests serveis bàsics.

Enfront al passeig del Carme hi tenim una part del port i el **parc de Ribes Roges**, que agafa aquest nom a partir de la rambla de Joan Baptista Pirelli, quan en realitat **Ribes Roges** no comença fins passat el **torrent de Sant Joan o de Ramusa**, és a dir de la **torre de Ribes Roges** cap enllà i d'aquí ve el nom del **passeig de Ribes Roges**, avui completament urbanitzat fins sota Sant Gervasi.

Quan s'arriba a l'**oficina de Turisme** entrem dins el parc en sentit diagonal, per girar seguidament a la dreta pel costat de les pistes de tennis, a la fi d'aconseguir el pont damunt el torrent canalitzat de Sant Joan, gairebé sempre amb aigua embassada, difícil d'eliminar pel poc desnivell existent fins a la vora del mar. Si més no, aquesta aigua entollada ens fa recordar l'antic **estany de Ramusa**, que persisteix i no s'hauria d'oblidar mai.

El passeig marítim de **Ribes Roges** es va començar a formar l'any 1910, gràcies a la cessió de sínies que féu Marcel·lina Jacas, vídua de Pere Puig "Xoriguer" i hereva de part de la fortuna del

seu oncle Jacas, l'*Indiano*. El primer pont sobre el torrent de Sant Joan es va construir l'any 1912, però l'obertura definitiva del passeig no fou autoritzada pel govern fins al 1919. Pel que fa a la torre, és de l'any 1874, de la tercera guerra carlina, car formava part de la xarxa defensiva d'un conjunt de torres de les quals, actualment, només en resten dues més, la d'en Garrell, sobre l'Hospital i, la del Plats i Olles, a tocar el cementiri.

Ara, després d'anys de moltes habilitacions i rehabilitacions, des del 2000 la torre porta el nom de la "Torre Blava - Ribes Roges Guinovart" i des de l'any següent, sobre la torre figura un penell que és una barca. Segons el seu autor, l'obra evoca amb fluida plasticitat el món mariner i la mar.

El passeig i l'actual turística/mediàtica **platja de Ribes Roges** -bandera blava gairebé cada any-, tenen el seu origen en un lloc de l'antiga **quadra d'Adarró** que l'any 1551 ja portava aquest

nom, indret que constava de terrenys argilosos de color vermell al llarg de tota la platja, els quals tenien les aigües de la mar quan les ones espetegaven a l'haver-hi temporal. Aquestes petites timbes terroses van desaparèixer temporalment el 1952 en dipositar-hi grosses pedres per tal de defensar de les onades el primitiu passeig i, definitivament, en la darrera actuació urbanística dels anys 1992/94. De tota manera, una dècada abans, el 1984, la construcció del dic paral·lel a la costa -on ara hi ha l'escultura **Pasífae**- va acumular molta sorra damunt la platja i això féu que els temporals ja no arribessin al passeig.

Per altra banda, de fa poc, la platja sorgida entre l'esmentada Pasífae i l'espigó de Sant Gervasi porta el nom de **platja d'Adarró**. En ella existia un port natural que devien fer servir els habitants del poblat ibèric i de la vil·la romana, ruïnes descobertes a partir de 1789 i excavades en diverses ocasions. És presumible que la medieval quadra d'Adarró -nom documentat des de l'any 1079- fou successora de l'antic poblat que desaparegué amb la decadència de l'Imperi romà.

Es deix la platja d'Adarró i es puja per l'escala nova del viarany costaner que passa entre el **xalet**



Pasífae des de la platja d'Adarró. 2003. Foto: V. Carbonell



Escales d'accés al viarany de St. Gervasi
2003. Foto: V. Carbonell



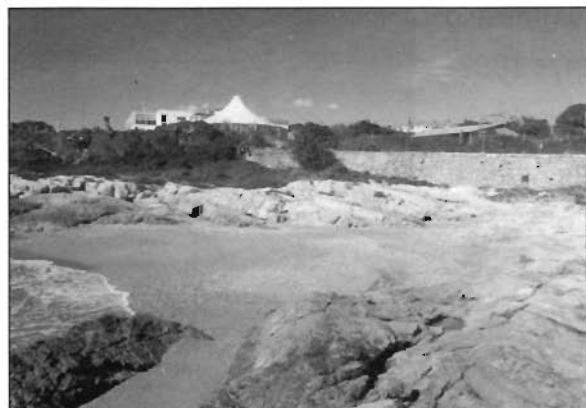
La platja de Sant Gervasi des del viarany
2003. Foto: V. Carbonell



Xiringuito Miramar, a la platja de Sant Gervasi
2003. Foto: V. Carbonell



Xaletet de la Gavina, prop d'Aiguadolç
2003. Foto: V. Carbonell



Platgeta de l'Aiguadolç. 2001. Foto: V. Carbonell

ambdues, però la Tallada més que la Mallorca. Seguim per un corriol roquer fins a la sorgència intermitent de **l'Aiguadolç**, petit doll d'aigua dolça que algun cop raja en una mena de platgeta que hi ha dessota un restaurant. Aquest xaragallet, que antigament donava nom a la muntanya sencera (1571), tal vegada era freqüentat des de temps immemorials, justificant les troballes ibèriques de l'indret.

Després de l'Aiguadolç es passa pel costat del **Bufador**

del Nin i la **Primera Roca**, "roques de Darró" que ja es documenten l'any 1570. Les obres del viarany -que no hi havia manera que s'acabessin-, finalment han permès que la casa mata de vigilància marítima hagi servit per fer-hi uns miradors molt ben equipats de seients. Cal dir-ho, el nou sender de vianants ha quedat prou bé i els dies de festa es veu molt concorregut.

Pel que fa al **xalet del Nin o de Miramar** -construït l'any 1913 damunt un fortí del segle XVIII- diuen que l'han comprat per fer-hi un hotel de luxe i salons per a banquets. Haurem d'esperar com acaba aquesta història.

El sender desemboca en la **platja dels Capellans o de Sant Gervasi**, ara transformada gairebé tota amb la incorporació de tres grans rampes d'accés a la sorra. En aquesta platja tenim 30 minuts per esmorzar. Si bé el nou xiringuito ja va obrir les portes el passat dia 12, en el dia d'avui potser encara ens mancarà el pas inferior que de l'aparcament situat sobre la via té de donar accés als visitants fins a la platja. A primers de desembre es deia que aquest forat es faria per Nadal. Ha estat possible?

De la platja pugem vers **la Gavina**, un xaletet de l'any 1920 que és un excel·lent punt d'observació dels farallons coneguts per **la Mallorca**, junt a l'espigó i, **la Tallada**, més a ponent. Cal explicar que els farallons, a diferència de les anquines, que són submarines, són roques que es deixem veure per sobre el nivell del mar. Es pot comprovar que sobresurten



Bufador de la Grava. 2003. Foto: V. Carbonell

de la Grava, també conegut pel "Cofre bufador", petit forat entre roques que esbufega quan les ones marines comprimeixen l'aire de l'atmosfera dintre la cavitat inferior. Lògicament, si la mar està en calma el bufador no té activitat.

Després del restaurant que tenim damunt, arribem al "Poble Pescador" del **Racó de Santa Llúcia**, indret de blanques i ben conservades edificacions situades entre la via del tren i la punta roquera anomenada Santa Llúcia. Aquest nom és el d'una antiga i desapareguda església que hi havia en el paratge, capella documentada al



Anunci del Poble Pescador del Racó de Santa Llúcia

1972. Foto: V. Carbonell

començament del segle XV i que va desaparèixer en el XVIII sense que encara sigui possible la seva localització. Només se sap que des d'Adarró s'hi podia anar per un camí públic i que estava situada prop del **Prat**, és a dir, abans de l'actual **platja Llarga**. El cas és que el topònim persisteix i que moltes actuacions porten el seu nom, començant amb la construcció del pont que salva l'excavació del ferrocarril (1963), l'ordenació urbana de la zona (1970), la primera pedra del "Nucli residencial Racó de Santa Llúcia" (1972) i la urbanització d'aquesta denominació dintre el Pla General d'Urbanisme (1983). Actualment, el Racó de Santa Llúcia està en procés de total integració a la ciutat i des de la costa rocosa fins a la carretera de Cubelles serà urbanitzada amb carrers que portaran -tots menys tres- i amb molt bon criteri noms de peixos: Bròtola (també dita Mamona), Iserna, Castanyola, Esparrall, Corball, Lluerna, Mussola, Escòrpora i Moixarra (o Orada). Els altres vials es diran "carrer de la Pedrera" i "avinguda de l'Aiguadolç", amb un petit passatge que també portarà aquest darrer nom. El carrer de la Pedrera recorda la **pedrera del Cabrer** que hi ha al costat del ferrocarril i, l'avinguda de l'Aiguadolç recorda la sorgència que hem especificat més amunt. L'avinguda és el vell **camí d'Adarró o de Sant Gervasi a Santa Llúcia** que hem esmentat més amunt.

La caminada dóna la volta al "Poble Pescador". Per marxar de l'indret es passeja pel que serà el **carrer de la Moixarra**. En el pont damunt el tren comença el futur **carrer de l'Esparrall**, que porta al càmping abans conegut per "el Cántaro Español" i actualment per "Racó de Mar". Fem una breu parada de 10 minuts davant del Mesón El Cid per si algú vol fer un cafè i alguna necessitat. Tot seguit, deixem el **turó del Sèu** a mà dreta. Fa poc, el nom de "sèu" el consideràvem antic, però hem sabut que és de darreries del segle XIX, car en el lloc existia una fàbrica que es dedicava a l'elaboració d'aquest producte. L'any 1905 es venia la casa amb tots els estris necessaris per a la fabricació o foneria de "sebo de carnero y de buey, ó sin ellos", advertint que la casa s'assentava damunt uns terrenys amb vistes al mar. Així, els antics noms del turó, "Cesdous" l'any 1363 i "muntanya dels Adols" el 1571, només feien referència a l'actual i minso doll de l'Aiguadolç



Molí de Dalt. 2003. Foto: V. Carbonell

que hem observat en passar per les roques, nom que no té cap relació amb el modern Sèu.

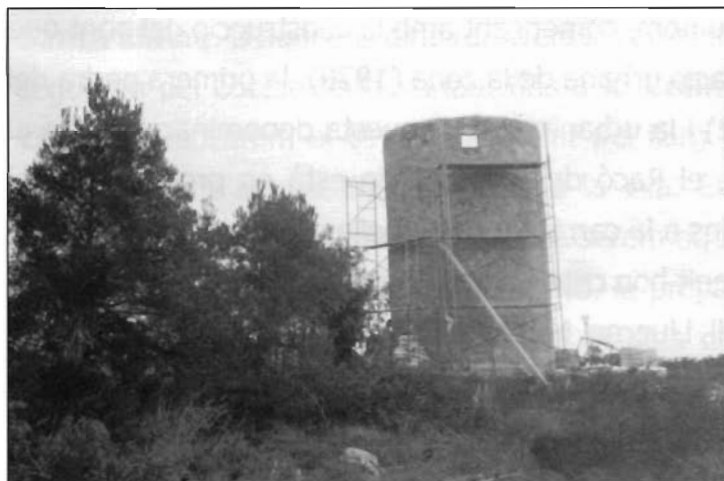
Rodalia de ponent

En sortir de Santa Llúcia hem iniciat la rodalia de ponent, rodalia que a partir d'ara considerem centrada en la novella **ronda d'Amèrica**, que passa pel costat oest dels **Molins**, és a dir, per l'extrem de **l'Aragai**, barriada aquesta que de moment és el límit

de ponent del casc urbà de la ciutat. Quan aquesta ronda, que va en direcció nord, creui la ronda Ibèrica en la plaça dels Ocells i travessi amb un pas elevat la Variant, serà la nova **barriada del fondo de Somella** la que quedarà definitivament integrada a Vilanova. Cal dir que, anys a venir,

la ronda d'Amèrica connectarà la platja amb la **urbanització de Santa Maria**. Així, no passaran molts anys en què haurem de delimitar una nova rodalia.

Una vegada s'ha deixat el càmping -on s'hi troba el bar-restaurant "El Creuer"- damunt, a mà dreta, hi ha un camp on hi pasturen ponis i petits ases. Un xic més enllà, sota la vigilància de la guàrdia urbana s'haurà de tenir cura en travessar la carretera de Cubelles. A l'altre costat resta un tram del vell **camí d'Adarró a Cubelles**, camí que



Molí de Baix en obres. 2003. Foto: V. Carbonell

també ens serveix per atansar-nos als esmentats **Molins**. S'entra a la urbanització de l'Aragai en la cruïlla de l'**avinguda de l'Aragai** amb el **carrer dels Estornells**. Aquest darrer passa per entremig dels Molins, moment en què girem a l'esquerra pel caminet d'entrada al molí de Dalt, tram que desemboca en el **carrer de la Cadenera**, el qual, en direcció a ponent porta a la nova **ronda d'Amèrica**. El molí de **Dalt**, que pertanyia a la partida del Mig Camí de Cubelles, és el de més bon estat de conservació i està habilitat per a viure-hi. El de **Baix**, que s'assignava a la partida del racó de Santa Llúcia, no tenia teulada i fa poc l'han restaurat. Desconeixem la data de construcció d'aquests molins, però, com que són similars a altres que sí tenen any d'edificació, sembla que també podrien ésser de la mateixa època, de darreries del segle XVI. El cert és que fa moltes dècades que van desaparèixer les aspes i avui només són un detall pintoresc de la contrada, però que havien treballat molt ho demostren les roderes fressades en els camins d'accés, doncs

els carros anaven carregats de gra al molí i després tornaven traginant la farina.

Travessem la ronda d'Amèrica per agafar un d'aquests fressats camins. És el que connecta amb el **Camí vell de Cubelles**. Aquest antic camí moliner i ramader és un dels que ha tallat la veïna ronda d'Amèrica i, el tros que resta està pràcticament intransitable, però de moment encara porta al camí encimentat de Cubelles. D'aquest darrer en fem un trosset fins passar per sota la Variant. Després de la Variant, a la dreta hi ha un camí alternatiu terrós que durant una bona estona va paral·lel a la Variant. Es deixa el **mas Ramon** i la urbanització del **mas Joliu** a mà esquerra. S'ha de dir que el vell camí de Vilanova al mas Joliu fou un dels que va tallar la Variant.

Aconseguit el pont de la Collada, es gira a l'esquerra per la **Carrerada de la Talaia**, actual **avinguda de la Torre del Vallès**, vial que agafem vers ponent fins als Sis Camins. Per enèsima vegada hem de denunciar el deplorable estat del que queda de la **torre del Vallès**, una fortificació que posseïa fossat i que data de l'any 1839. Situada en la part més enlairada del recorregut de la Caminada, la torre fou erigida en el curs de la primera guerra carlina a fi de protegir els pagesos que devien treballar la terra en aquests, aleshores, allunyats indrets de la Vila.

L'avinguda de la Torre d'en Vallès acaba en els **Sis Camins**, en la petita rotonda que dona nom a la populosa barriada. Antigament, la cruïlla es deia "forca de Faraix" (1619) i després "la creu o creueta d'en Garí" (1723), punt on coincidien tres importants camins: **el Ral, Reial o Molinant**, que anava de Cubelles a Ribes (avui **avinguda de Somella/carrer de la Turbina**); **la Carrerada**, antigament transitada pels ramats transhumants que anaven i venien del Pirineu (actualment l'**avinguda de la Torre del Vallès/avinguda del Riu de Foix**); i el vell **camí de Vilanova a Rocacrespa** i a l'Arboç (ara, la part que procedeix de Vilanova duu el nom d'**avinguda de Rocacrespa**). Desapareguts els antics marges, costa de reconèixer aquest cèntric indret, molt transitat per vehicles de tota mena. L'enforcadura de camins -d'aquí forca o creu de camins- es comença a documentar com a Sis Camins a partir de l'any 1865. Avui, el sector, gairebé tot urbanitzat, és inclòs en la macrourbanització de **la Collada-els Sis Camins**, macrourbanització



Torre del Vallès. 1995. Foto: V. Carbonell



La desapareguda Turbina. 1989. Foto: V. Carbonell

que a partir d'enguany, seguirà en direcció a Cubelles incloent la barriada del **fondo de Somella**, veïns que ja tenen representació en el nou Centre Cívic.

Tancament del circuit

Situats en la **plaça dels Sis Camins**, la tornada la fem per **camí Ral** o **carrer de la Turbina**, en sentit descendent vers llevant, on, en la cruïlla amb l'**avinguda dels Sis Camins** hi trobem el mercat setmanal ambulant del diumenge. Però nosaltres seguim més a l'est, transitant pel davant de l'esmentat **Centre Cívic i Esportiu**, instal·lació municipal inaugurada el febrer passat, amb una superfície de 2.500 metres quadrats, que són un espai per a la participació i l'esport, el millor complex social que s'ha construït fins ara a la nostra ciutat.

El carrer de la Turbina circula per damunt del Fraig i arriba a la carretera de l'Arboç. La urbanització del sector va comportar la desaparició de la "Turbina" que donà nom a la zona. El **casalot de la Turbina** allotjava una bomba (1905), de les primeres de rodet instal·lades en el municipi, que impulsava part de l'aigua del dipòsit de l'Aigua Vella cap a la veïna població de Ribes. El casalot també fou el local de la primera fàbrica de gel artificial de la ciutat (1907).

Travessada amb precaució la carretera de l'Arboç, seguim pel mil·lenari **camí Ral** en el tram conegut per **carretera de la Plana**, que deixa a mà dreta les terres del **Piulart o granja Albà** i arriba a **Creixell**, lloc on radicava la **bassa de Creixell** (documentada des de l'any 1589). El lloc de Creixell, conegut des de l'any 1303, també fou motiu de pas en les Caminades dels anys 1993, 1998 i 2002. Creixell pertanyia de temps immemorial a la "quadra del Piulart", i aquesta, a la vegada, concernia a la **quadra de Sant Pere de Cubelles**, situada en la desembocadura del riu Foix. En crear-se la parròquia de Sant Antoni, l'any 1363, el lloc de Creixell va passar a la nova

feligresia vilanovina. En instal·lar-se cap el 1966 la nova fàbrica Pirelli de la Plana, fou necessari eixamplar l'antic **camí Ral**, i en el curs d'aquestes obres sortiren a la llum un seguit de sitges que corresponien a unes respectives cases, o més aviat cabanes, d'un antic assentament iberoromà, a la vegada que també es van trobar restes de marges medievals del Creixell. Per tant,



Torre de la Immortalitat i els Josepets. 1993. Foto: V. Carbonell

Creixell deu haver estat un indret de població permanent, des del temps dels ibers fins a les urbanitzacions actuals.

Continuem el trajecte pel sector **industrial de la Plana**, deixant a l'esquerra la fàbrica MAHLE (1983) i a la dreta l'antiga Pirelli, fins fa poc DAYCO PTI, propietat de Carlisle de Siracusa (el 2001) i ara de Megarrubber, de la Megabyn Rubber, SA. El trajecte final d'aquest camí és estret i encimentat.

El camí travessa el **torrent de la Pastera** i segueix encimentat per la **masia dels Toros**, nom popular del **mas Viada**, casa edificada damunt les runes del que en el segle XVI fou el **mas Creixellet**. Més enllà, es circula entre les propietats de la **masia d'en Cabanyes**, casa de pagès denominada així des de l'any 1860, però antigament coneguda per **masia d'en Parellada**, nom documentat des de l'any 1574. Aquesta grandiosa masia passà a ésser de propietat municipal el 1975. Les obres de consolidació s'iniciaren el 1982 i fou inaugurada pel desembre de 1984. Actualment és un centre cultural i de turisme natural.

Es aquest lloc es deix el llarg camí Ral i escollim tornar a casa pel costat del **torrent de les Oliveres o de la masia d'en Cabanyes**, que és la continuació del fondo d'en Guardiola. Les gruixudes oliveres que hi ha entre la llera del torrent i el mas Sardet estan documentades l'any 1725 i des d'aleshores donen nom al torrent, car aquest abans era conegut per **torrent dels Masos de La Geltrú** (Parellada, Sardet, Padruell, Frederic i Notari). El camí de baixada fa pocs anys que està encimentat i és transitable amb cotxe en direcció nord. Cal estar a l'aguait per no ser atropellat pels que pensen que circulen per una autopista. A mà dreta es deix el **Maset Sant Jordi o can Mas** i més avall el **Centre Caní mas Garbí**. El camí passa per sota la Variant i es transforma en el **carrer de la masia d'en Cabanyes**, vial obert des que s'hi va construir la Pirelli, factoria situada a mà esquerra. Aquest ample carrer desemboca en la **ronda Ibèrica**, enfront de la **torre de la Immortalitat**, fortificació cantonera construïda a l'any 1837 en el transcurs de la primera guerra carlina, a fi de reforçar la **muralla dels Josepets**.

Seguim ran de la muralla caminant pel **raval de la Pastera**, per després girar pel **carrer de les Premses** i passar de llarg per la **plaça de la Diputació** i la **plaça de Pau Casals**, vials recentment transformats en zona de vianants. Finalment, s'entra en el carrer del Comerç per arribar a la nostra seu, finalitzant la passejada matinal. És el moment de donar-vos les gràcies per la vostra participació i d'emplaçar-vos a tots per a la caminada de l'any vinent, que com hem dit, serà una anada i tornada de la Talaia.

Vicenç Carbonell Virella

en nom dels companys que organitzen la Caminada

Què li regalaràs?



Regala-li un magnífic **rellotge d'or** o un **esportiu** de gamma alta amb les millors condicions de Caixa Penedès.



RADIANT Or 18 K
amb corretja de cuir



RADIANT Or 18 K
amb braços d'or



TAG Heuer Esportiu
en acer inoxidable

Promoció de Flash d'Or, S.L.

Demana informació a qualsevol oficina de Caixa Penedès,
o bé consulta el nostre web: www.caixapenedes.com

Finançament de:

Caixa Penedès

Persones al servei de persones

Promoció vàlida fins al 20 de març de 2004.

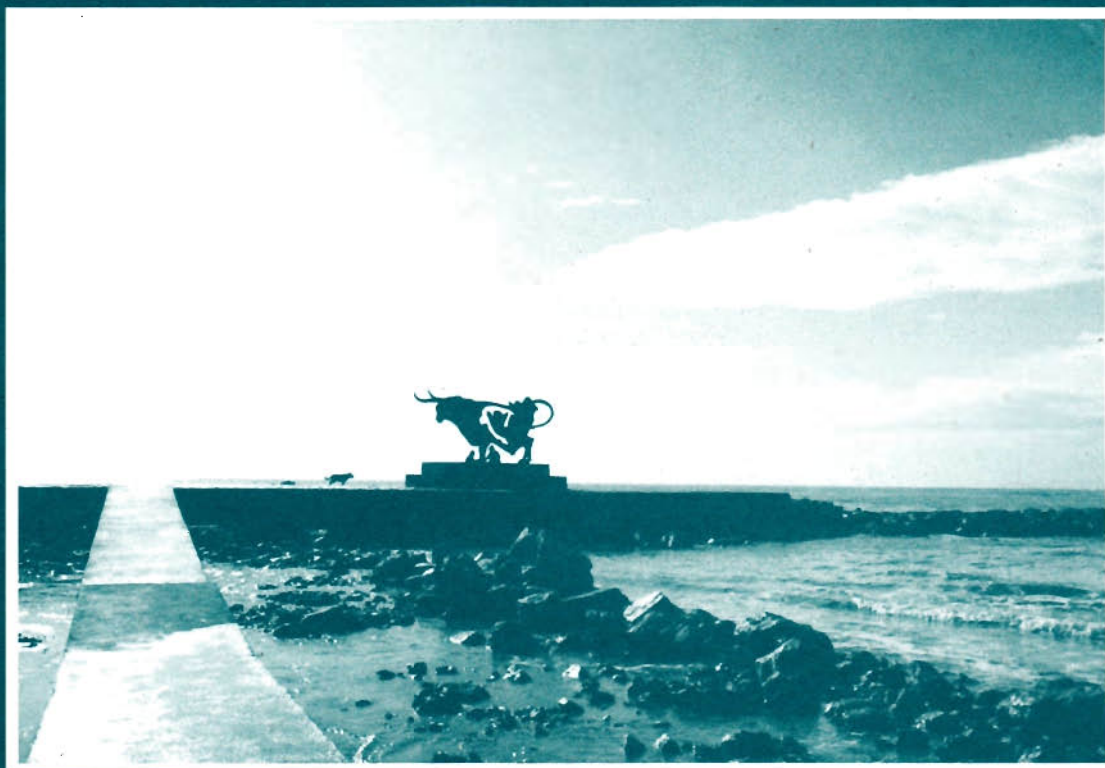


agrupació
excursionista

TALAIA

PLÀNOL - ITINERARI DE LA **XVI CAMINADA POPULAR** DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Rodalia de ponent de Vilanova i la Geltrú



Pasífae a Ribes Roges. 1994

25 / gener / 2004

Carrer del Comerç - Carrer de Sant Gregori - Rambles - Passeig del Carme
Passeig de Ribes Roges - Viarany de Sant Gervasi - Platja dels Capellans i del xiringuito Miramar
Roques de l'Aiguadolç - Racó de Santa Llúcia - Els Molins - Camí vell de Santa Llúcia
Camí alternatiu a la Variant - Torre del Vallès - Els Sis Camins - El Camí Ral
Camí de la masia Parellada - Muralla dels Josepets - Carrer de les Premses - Carrer del Comerç

En conveni amb:



AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ



L'anella verda



Consell Català
de l'Esport

Generalitat
de Catalunya



